

NÄYTELMÄN IMPROVISOINNISTA

Impro Helsinki 2023

Improvisaation lyhyt historia

Tarinankerrontaperinne

Commedia del'Arte

Näyttelijäntyön työkalu

Moderni improvisaatioteatteri taiteenlajina

Viola Spolin

1906-1994

Paul Sills

1927-2008

Keith Johnstone

1933-

Del Close

1934-1999

Randy Dixon

1964-

Johnstonen opettama improvisaatio tuotiin Suomeen, ensin opiskelijoidensa toimesta ja sitten useampien vierailujen kautta. sitä kautta vaikutti ensimmäisten varsinaisten improvisaatioteatterien kehittymiseen Suomessa 1980-90-luvun vaihteesta alkaen. Tällä hetkellä Suomessa on yli 100 improvisaatioteatteria- ja ryhmää jotka tekevät hyvin monipuolista improvisaatioteatteria. Edelleen suurin osa ryhmistä tekee improvisaatioteatteria osittain pohjautuen Johnstonen filosofiaan taiteenlajista.

PITKÄ JA LYHYT MUOTO

.....

Improvisaatioteatteri

- *Improvisaatio on tapa tehdä jotakin, tässä tapauksessa teatteria*
- *Improvisaatioteatterin rajat ovat tuntemattomat, ainoa estävä tekijä olemme itse*
- *Suunnittelemattomuus ja hetkessä eläminen*
- *Improvisaatioteatterin sisällä on paljon sanastoa ja eri versioita terminologiaan liittyen*

Lyhyt improvisaatio / Short form

- *Yksittäiset kohtaukset*
- *Pelit (säännöt, rajoitukset, tavoitteet)*
- *Sketsit, show impro*

Pitkä improvisaatio / Long form

- *Pidemmät kokonaisuudet (ajallisesti)*
- *Formaatit (säännöt, rajoitukset, tavoitteet)*
- *Leikkaukset kohtausten välillä*
- *Free form*

NARRATIIVINEN JA EI-NARRATIIVINEN PITKÄ IMPROVISOITU KOKONAISUUS

- Narratiivinen, eli tässä yhteydessä juonellinen improvisoitu kokonaisuus voi olla esimerkiksi improvisoitu näytelmä jossa seurataan tarinaa sen alusta loppuun. Näitä tarinoita kerrotaan klassisen tarinan juonen mukaisesti.
- Juonellisiin improvisoituihin kokonaisuuksiin lasketaan myös esimerkiksi kaikki tyyllilajille uskolliset improvisoidut esitykset kuten musikaali, lätkkäri, Agatha Christie tai Kaurismäki.
- Ei-narratiivinen, eli ei juonellinen improvisoitu kokonaisuus taas keskittyy tutkimaan sitä, mitä tilanteessa syntyy ja käyttää muun muassa vahvistamisen, assosiaation, yhdistelemisen, teeman tutkinnan ja eri tarinankerronnan* keinoja kokonaisuuden luomiseen.
- Jokin tietty improvisaation laji ei ole ”parempi” kuin toinen, toki eri improvisoijilla on erilainen maku ja suosikkilajeja.

** monologit, fyysinen teatteri, kohtaustyöskentely, liikeilmaisu*

**KEHYS / FORMAATTI
PALVELEE IMPROVISAATIOTA,
EI TOISIN PÄIN!**

HELSINKI

HELSINKI

KLASSINEN TARINAN JUONI

SATUKAAVA

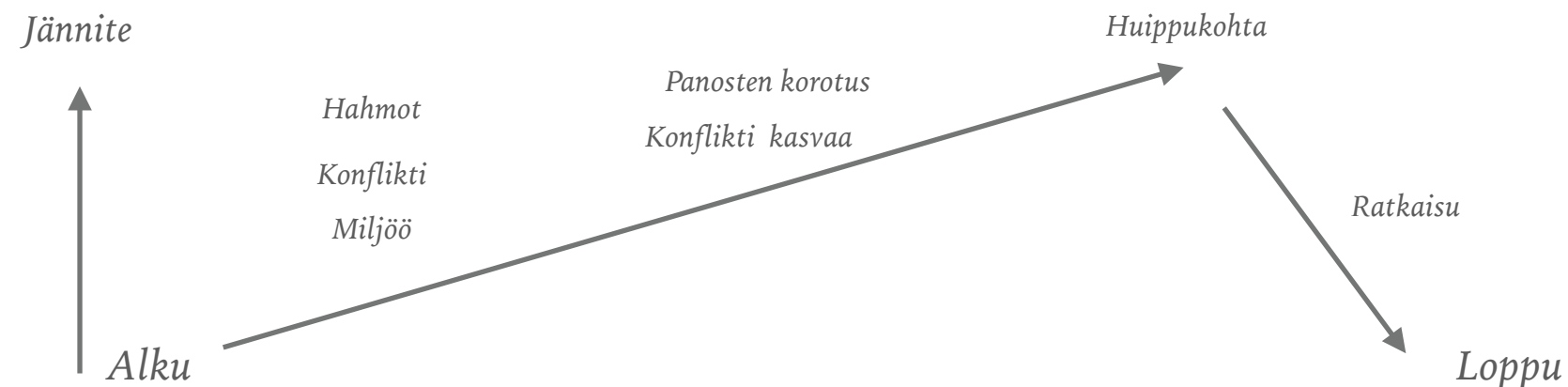
HELSINKI

KLASSINEN TARINAN JUONI JA SATUKAAVA

► Klassisen tarinan elementit

Miljöö: paikka ja aika Hahmot Juoni (mitä tapahtuu) Konflikti Teema Ratkaisu

► Draaman kaari

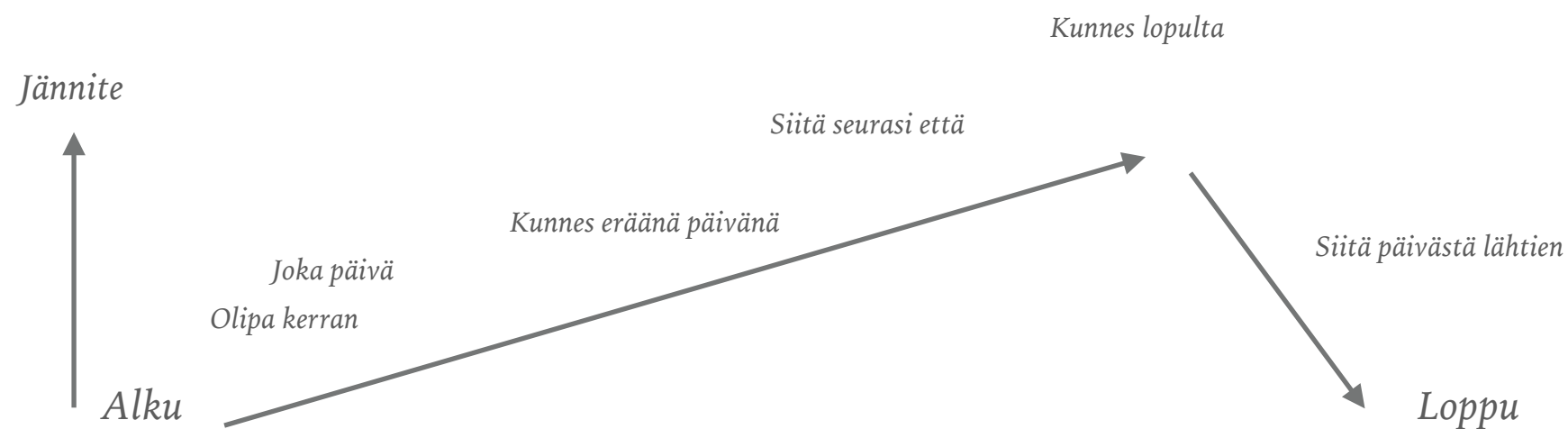

KLASSINEN TARINAN JUONI JA SATUKAAVA

➤ Satukaava (Kenn Adams)

<i>Olipa kerran</i>	<i>Joka päivä</i>	<i>Kunnes eräänä päivänä</i>	<i>Siitä seurasi</i>	<i>Lopulta</i>	<i>Siitä lähtien</i>
<i>Miljöö: paikka ja aika</i>		<i>Juoni (mitä tapahtuu)</i>	<i>Konflikti</i>	<i>Ratkaisu</i>	
<i>Hahmot</i>		<i>Teema</i>			

➤ Draaman kaari satukaavaa käyttäen

KLASSINEN TARINAN JUONI JA SATUKAAVA

.....

➤ ALKU

Olipa kerran / Joka päivä / Hahmot / Miljö: aika ja paikka

- Esitellään tilanne, mahdollistetaan kiinnostus
- Tutustutaan hahmoihin; selkeä näkökulma

➤ PANOKSIA KOROTETAAN

Siitä seurasi että / Konflikti / Teema / Juoni (mitä tapahtuu)

- Syy-seuraus, bensaa liekkeihin
- Haasteet - Mahdollinen käänne

➤ JOTAKIN TAPAHTUU

Kunnes eräänä päivänä / Juoni (mitä tapahtuu) / Tiltti / Sytytin

- Tämä sysää tapahtumat liikkeelle
- Tässä vaiheessa olisi jo hyvä, että yleisöä kiinnostaa
- Mikä tekee tästä päivästä erityisen?

➤ HUIPPUKOHTA / KLIIMAKSI

Kunnes lopulta / suurin ”siitä seurasi että”

- Koko tarinan suurin ”siitä seurasi että”

➤ RATKAISU / LOPPUTULEMA

Siitä päivästä lähtien / Loppu

- Kuinka maailma on nyt erilainen kuin se oli alussa
- Jotakin on muuttunut päähenkilössä / maailmassa

KIRJOITETTUJA MININÄYTELMIÄ SATUKAAVAA MUKAILLEN

Voit harjoitella satukaavan avulla ymmärrystä klassisen tarinan kaaresta. Ajattele jokaisen lauseen olevan yksi kohta näytelmässä. Kirjoita muutamia tarinoita, jotka mukailevat suurin piirtein satukaavaa (ei pakko käyttää näin satumaisia lauseen aloituksia, muokkaa omaan tarinaan sopiviksi). Kirjoita noin yhdellä lauseella aina seuraava vaihe, ja kuvittele sitten hahmot tekemässä ko.asioita tai kirjoita dialogi jokaisesta kohtauksesta.

Olipa kerran

Joka päivä

Kunnes eräänä päivänä

Siitä seurasi että

Siitä seurasi että

Siitä seurasi että

Kunnes lopulta

Siitä päivästä lähtien

IMPROVISOIDUN NÄYTELMÄN ETENEMINEN

Vaihtoehtoja:

Tarina, jolla on kertoja (joko ulkopuolinen, tai hänen näkökulmastaan)

Meillä on yksi päähenkilö, jonka elämää tarina seuraa (tavoite!)

Meillä on yksi tapahtumapaikka, jossa tarina muodostuu

Meillä on yksi tapahtumapaikka, joka toimii yhdistävänä tekijänä tarinoille

Tarina tapahtuu tietyssä ajanjaksossa (tunti, päivä, viikko jne)

Meillä on useita päähenkilöitä, joilla kaikilla omat tarinansa (frendit, sex and the city)

Tärkeää improvisoidun kokonaisuuden luomisessa

.....

Miksi tämä tarina kerrotaan?

Jos sinua ei kiinnosta, tuskin kiinnostaa yleisöäkään

Minkälaisen tarinan haluamme kertoa?

Keskustelu oman ryhmän kanssa tavoitteista ja toiveista

Miten tarinasta saa kiinnostavan?

- * Luo uskottavia henkilöhahmoja, anna syvyyttä ja näkökulmaa.*
- * Anna aikaa vaikuttumiselle.*
- * Ota kaikki henkilökohtaisesti.*
- * Kun joku sanoo minulle jotakin, miksi se on tärkeää? Teen siitä tärkeää! ”Salapoliisi” (puheripuli)*

Muita vinkkejä

- * Luota siihen mitä tarinassa tapahtuu ja panosta kaikkesi*
- * Keskity kuuntelemaan ja seuraamaan, ”kuuntele kuin varas”*
- * Improvisointi on kuin pienten hautajaisten sarja ”hautaa tarpeettomat ideat”*
- * Tunnista hetket jolloin on aika rohkeasti tarjota ja milloin on aika rohkeasti tukea*
- * Toiston määrä - harjoittelua!!*

Improvisoitu juonellinen näytelmä

.....

- Tarinan osat ovat tunnistettavia ja sitä on helppo seurata
- Samaistumisen mahdollisuus yleisön jäsenenä
- Kiinnostavat, moniulotteiset hahmot
- Tunneyhteys (omiin hahmoihin, niiden kesken, yleisöön)
- JOS LÄHDETÄÄN VAIN SUORITTAMAAN TIETTYÄ KAAVAA, eikö kannata mieluummin kirjoittaa hyvä näytelmä?

**KEHYS / FORMAATTI
PALVELEE IMPROVISAATIOTA,
EI TOISIN PÄIN!**

HELSINKI

HELSINKI

**KUUNTELE / LUOTA / OLE
YKSITYISKOHTAINEN**

KAIKEN TAKANA ON..

*Luottamuksen rakentaminen ja
ylläpitäminen kanssanäyttelijöiden kesken*

Keskittynyt, sitoutunut kohtaustyöskentely

*Sitoutunut hahmotyöskentely, hahmon
näkökulma ja kokonaisuuden huomioiminen*

Omasta ideasta tarpeen tullen luopuminen

*Yhteinen visio, keskustelut ryhmän kesken,
tavoitteet*

.....
*Olipa improvisaation laji mikä tahansa, tietyt ydinasiat
säilyttävät tärkeytensä. Läsnäolo, kuunteleminen,
huomaaminen, henkilöhahmojen näkökulmat, yhteistyö
hyväksyen, yhteisen todellisuuden rakentaminen ja luottamus
(turvallisuuden ilmapiiri näyttelijöiden kesken)*

BE HERE.

TEKIJÄNOIKEUKSISTA JA KREDITOINNISTA

Impro Helsingin luomia oppimateriaaleja ei saa käyttää kaupallisiin tarkoituksiin. Oppimateriaaleja voi hyödyntää omaan käyttöön sekä omien improryhmien kanssa harjoitteluun ja keskustelun tueksi.

*Lähteet materiaalissa:
Visual Guide to Improv
Kenn Adams (Satukaava)*

Aina on hyvän tavan mukaista kertoa harjoituksia ohjatessaan / formaatteja ohjatessaan jne, mistä kyseiset harjoitteet / kehykset ovat peräisin. Jos alkuperä ei ole tiedossa, voi kertoa mistä on itse ko. asian löytänyt.